

Helyzetkép

2015. szeptember – október

Gazdasági növekedés

A világgazdaság az idei évben a regionális konfliktusok kiéleződése ellenére a tavalyit megközelítő dinamikával bővül. A fejlett országok gazdasági növekedése valamelyest meghaladja a tavalyi értéket, míg a fejlődőké valamelyest elmarad attól. Az OECD tagországokban a múlt évi 1,8%-ot követően az első negyedévben 2%-kal, a másodikban 2,2%-kal, míg a harmadikban ismét 2%-kal emelkedett a GDP volumene az előző év azonos időszakához képest. A fejlődő országokban a gazdasági növekedés mintegy fél százalékponttal lassult, az együttes bővülés így is eléri a 4%-ot. A globális gazdaság négy meghatározó országa közül az Amerikai Egyesült Államokban és Japánban szerény mértékben nőtt a bővülés üteme. Kína és India gazdasága továbbra is kiemelkedő ütemben fejlődik azzal, hogy ez évben már a dinamikát tekintve India megelőzi Kínát. Az USA bruttó hazai terméke a tavalyi 2,4%-ot, majd az első negyedévi 2,9%-ot és a másodikban mért 2,7%-ot követően 2,2%-kal emelkedett. Japánban a múlt évben stagnált a gazdaság, 0,1%-kal csökkent a GDP, amely azután az idei első negyedévben 1%-kal zsugorodott, a másodikban 0,7%-kal, a harmadikban pedig 1,7%-kal nőtt. A kínai gazdaságban a dinamika mérséklődését már egy ideje prognosztizálják az elemzők, az idei évben ez ténylegesen is bekövetkezett, amely – a legnagyobb gazdaság lévén – jelentősen befolyásolja a külkereskedelem alakulását, és különösen néhány meghatározó ország, így az Egyesült Államok és Németország exportlehetőségeit. A kínai és az indiai gazdaság a múlt évben egyaránt 7,3%-kal bővült. Az idén a kínai gazdaság teljesítménye az első két negyedévben egyaránt 7,7%-kal, míg a harmadikban 6,9%-kal nőtt. Indiában az első negyedévben regisztrált 7,5%-os GDP emelkedést a másodikban 7,3%, a harmadikban pedig 7,1% követte.

Az Európai Unió gazdasági növekedésében továbbra is több bizonytalansági tényező van jelen. Az év harmadik negyedévében alapvető változás nem következett be az előző időszakhoz képest. A bruttó hazai termék az unió egészében 0,4%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 1,9%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Az eurózónában a GDP 0,3%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 1,6%-kal az egy évvel korábbit. Az unió teljesítményét döntően befolyásoló *német gazdaság a korábbi negyedévekhez hasonló dinamikával bővült:*

0,3%-kal az előző negyedévhez, és 1,7%-kal az egy évvel azelőttihez viszonyítva. Valamelyest javult a francia gazdaság teljesítménye, kismértékben emelkedett a növekedési üteme: a GDP 0,3%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A korábbi időszakban regisztrálnál valamivel kisebb ütemben, de így is az uniós átlagot meghaladó dinamikával bővült a brit gazdaság: a bruttó hazai termék 0,5%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 2,3%-kal az egy évvel azelőttihez viszonyítva.

A nyugat-európai országokban különböző tendenciák érvényesülnek. Írország gazdasága kiemelkedő ütemben bővül: az eddig ismert adatok szerint az év első felében negyedéves bontásban 2,1%-kal, illetve 1,9%-kal nőtt a bruttó hazai termék az előző negyedévhez, és 6,6%-kal, illetve 7,3%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az ír növekedési ütem az év egészében 7% közelében lehet, amely nem csupán a fejlett gazdaságok között a legmagasabb, de világgazdasági viszonylatban is kiemelkedő. Írország láthatóan **visszatért a 2008. évi gazdasági válság előtti gyors felzárkózást eredményező ütemhez.** A holland gazdaság az eurózóna átlagát meghaladó mértékben bővült: a harmadik negyedévben 0,1%-kal nőtt a GDP az előző negyedévhez, és 1,9%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A belga növekedési ütem az eurózóna átlaga alatt maradt: 0,2%-kal bővült az előző negyedévhez, és 1,3%-kal az egy évvel azelőttihez képest. Ennél is szerényebb az osztrák gazdaság teljesítménye: a bruttó hazai termék 0,1%-kal emelkedett az egy negyedévvvel, és 0,9%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A luxemburgi gazdaság gyorsan bővül. A rendelkezésre álló információk szerint az idei első két negyedévben 0,3%-kal, illetve 0,9%-kal zsugorodott a GDP az előző negyedévhez képest, amely a 2014 negyedik negyedévi kiemelkedő – 2,8%-os – hasonló relációban számított növekedés következménye. Ugyanakkor az egy évvel korábbihoz viszonyítva az első félév két időszakában 5,3%-os, illetve 3,1%-os volt a bővülés. Az unión kívüli Svájcban 2014-hez viszonyítva lassult a növekedés: a bruttó hazai termék a harmadik negyedévben változatlan maradt az előző negyedévhez, és 0,6%-kal nőtt a múlt év azonos időszakához képest.

Az **észak-európai országok** közül kiemelkedő dinamikával bővült a svéd gazdaság: a bruttó hazai termék 0,8%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 3,9%-kal a múlt év azonos időszakához képest. A dán gazdaság szerény ütemben növekedett: a GDP némileg, 0,1%-kal csökkent a második negyedévhez, és 0,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Komoly strukturális gondokkal terhelt a finn gazdaság: a bruttó hazai termék 0,5%-kal zsugorodott az előző negyedévhez, és 0,2%-kal az egy évvel azelőttihez képest. Az Európai Unióhoz nem tartozó Norvégia gazdasága érzékelhető ütemben élénkült: 1,8%-kal, tehát e relációban jelentősen nőtt a GDP az előző negyedévhez, és 3,1%-kal a múlt év harmadik negyedévéhez viszonyítva. Izlandon 0,7%-kal, illetve 1,9%-kal emelkedett a bruttó hazai termék a két relációban.

A **dél-európai országok** gazdasága vegyes képet mutat. A spanyol gazdaság növekvő dinamikával bővül: a harmadik negyedévben 0,8%-kal emelkedett a GDP az előző negyedévhez, és 3,4%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Olaszország gazdasága a legutóbbi negyedévben is szerény teljesítményt nyújtott: a bruttó hazai termék 0,2%-kal nőtt a második negyedévhez, és 0,8%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A portugál növekedés valamivel nagyobb arányú volt: a GDP stagnált az előző negyedévhez, és 1,4%-kal emelkedett

az egy évvel azelőttihez viszonyítva. Ismét zsugorodott a görög gazdaság: 0,9%-kal kisebbedett a bruttó hazai termék az előző negyedévihez, és 1,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Ciprus kilábalta a válságból: a GDP 0,5%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 2,2%-kal a tavalyi harmadik negyedévit. Málta dinamikusán fejlődött: 1,1%-kal, illetve 5,6%-kal nőtt a bruttó hazai termék volumene a két vizsgált relációban.

A visegrádi országokban egyértelműen gyorsult a gazdaság bővülésének üteme. Csehországban – a korábbi évek recesszióját követően – kiemelkedő ütemben, az előző negyedévhez képest 0,5%-kal, az egy évvel korábbihoz viszonyítva 4,5%-kal emelkedett a bruttó hazai termék. Dinamikusán bővült a lengyel gazdaság: a GDP 0,9%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 3,7%-kal az egy évvel azelőttit. Hasonló ütemben nőtt a szlovák gazdaság teljesítménye: a két vizsgált volumenindex 0,9%-kal, illetve 3,6%-kal nőtt. A térséghez tartozó Szlovénia gazdasága a visegrádi országokénál lassabban, de az Európai Unió átlagát meghaladó ütemben bővült: a bruttó hazai termék 0,4%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 2,1%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva.

A balti országokban a korábbi évekenél szerényebb ütemben nőtt a gazdaság. Lettországbán fennmaradt a dinamikus bővülés: a GDP 1%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 3,3%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Litvániában az eurózónáét meghaladta a növekedés mértéke: a bruttó hazai termék 0,4%-kal, illetve 1,7%-kal emelkedett. Észtországbán megtorpant a fejlődés: a GDP 0,5%-kal elmaradt az előző negyedévitől, és ugyancsak 0,5%-kal nőtt a tavalyi harmadik negyedévihez viszonyítva.

A két kelet-balkáni országban dinamikusán bővült a gazdaság. Romániában kiemelkedő volt a növekedés mértéke: a bruttó hazai termék 1,4%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 3,6%-kal a múlt év azonos időszakához képest. A bolgár GDP 0,7%-kal, illetve 2,9%-kal bővült a két relációban. A legújabb tagországban, Horvátországban – a korábbi recessziót meghaladva – érzékelhetően nőtt a gazdaság teljesítménye: a bruttó hazai termék 1,3%-kal emelkedett negyedéves, és 2,7%-kal éves összehasonlításban.

A globális gazdaság meghatározó országai közül a harmadik negyedévben Kanada bruttó hazai terméke 1,2%-kal, Ausztráliáé 2,5%-kal, Izraelé ugyancsak 2,5%-kal, míg a Koreai Köztársaságé 2,7%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A gazdasági növekedés üteme Törökországban 5,3%, Indonéziában 4,7%, Mexikóban 2,6%, Chilében 2,3%, a Dél-Afrikai Köztársaságban 1,2% volt, míg Brazíliában a GDP jelentősen, 4,4%-kal visszaesett.

A magyar gazdaság a 2012. évi jelentős 1,7%-os visszaesést követően 2013-ban 2%-kal, míg a tavalyi évben dinamikusán, 3,6%-kal bővült. 2013 közepétől a múlt év végéig a növekedési ütem – az uniós ciklus zárásával a több éves késlekedés miatt feltorlódott projektek koncentrált megvalósításának köszönhetően – kiemelkedő volt, és meghaladta a térségbeli országokét. Az átmeneti tényezők fokozatosan elvesztik hatásukat, így a gazdaságban egyre érzékelhetőbb a lassulás hatása, egyelőre főként a jövőre vetíthető következményekben, de a konkrét növekedési ütemben is. A bruttó hazai termék az idei három negyedévben csökkenő dinamikával bővült: az első negyedévi – még kiemelkedőnek számító – 3,1%-ot a második negyedévben 2,4%, míg a legutóbbiban 2,3% követte az Eurostat által is alkalmazott szezonálisan és naptárhatással kiigazított volumenindexek alapján.

A magyar gazdaság ez évben tehát lassuló pályára került. Ezzel ismét visszatért az az állapot, amely szerint a magyar gazdaság a legszerényebb ütemben bővül a környező országok között. Sajnos a többi visegrádi országnál gyorsabb növekedés csupán egyetlen évig tartott, és az idei évben már nem csak a visegrádiak haladják meg a magyar gazdaság növekedési ütemét, hanem Románia, Bulgária és Lettország is. Ez annál is súlyosabb probléma, mert amíg a magyar gazdaság teljesítménye csak ebben az évben érte el a 2008. évi szintet, addig Lengyelországé azt több mint egynegyedével, 27%-kal, Szlovákiáé 17%-kal meghaladta. ***A magyar gazdaság ezzel visszatér arra a pályára, amely a lecsúszást jelenti a térségbeli országoktól.***

A legutóbbi két év sajátossága, az átmeneti tényezők együtthatása alapján elért dinamika nem fenntartható. A gazdaság állapotának fontos jellemzője, hogy a beáramló uniós források elérték a magyar bruttó hazai termék 6%-át. Ez természetesen kilendítette a dinamikát a korábbi szintről, de szükségszerű a visszatérés a potenciális növekedési ütemhez, amely 2% körüli, azt legfeljebb néhány tizedponttal haladja meg. A térségbeli országok gazdaságfejlődési mértékének megközelítését legfőképp a hiteltelen gazdaságpolitika gátolja. ***A konfrontatív, kiszámíthatatlan kormányzati politika hatására menekül az országból a működő- és a humán tőke.*** A beruházási tevékenység szinte csak az uniós forrásokból megvalósuló nagyprojektekre és a kormányzati presztízs építkezésekre korlátozódik, a magántőke nem lát perspektívát az országban. A jegybank hiába próbálja a pénzintézeteket – a szokásos szabályozói eszközökön jócskán túllépő – intézkedésekkel ösztönözni a hitelezés bővítésére, ez szükségszerűen kudarcra van ítélve: ***a jelenlegi gazdasági környezetben nem hitelkínálati, hanem -keresleti válság van Magyarországon.*** Sőt a jegybank unortodox lépései még rontják is a kormány erőszakos beavatkozásával terhelt üzleti környezetet, például a hazai valuta folyamatos, tudatos gyengítése árt a külgazdasági pozíciónknak. Ugyanakkor az MNB ragaszkodik ahhoz a dilettáns vélekedéshez, hogy a jegybanknak nyereségesnek kell lennie, és a nem lebecsülhető nyereséget szabadon elköltheti, mintha az nem közpénz lenne. Ezzel a monetáris politikával súlyosbított fiskális politika a növekedést érzékelhetően az alacsony, a lecsúszást eredményező tartományba szorítja be.

Foglalkoztatottság, keresetek

A múlt év eleje óta látványos javulást tükröz a foglalkoztatási statisztika, de csupán szerény előrelépést a valóságos munkaerőpiac. ***A közfoglalkoztatás*** – hektikusan ugyan – ***gyors ütemben nő, láthatóan a kormány a szociális juttatások egyre nagyobb hányadát*** – több rászoruló társadalmi réteg rovására – ***e célra csoportosítja át.*** Ugyancsak gyorsan emelkedik a külföldön dolgozók száma, jelentős részük hazai foglalkoztatottként szerepel a statisztikában. Eközben a hazai elsődleges munkaerőpiacon alig több mint 1%-kal nőtt a foglalkoztatottak száma. A reálkeresetek második éve jelentősen emelkednek, ugyanakkor az átlagosnál kevesebb bérrel rendelkezőké még nem érte el a 2010. évi szintet.

A KSH mintavételes lakossági adatfelvétele szerint az augusztus és október közötti három hónap átlagában a ***foglalkoztatottak száma*** 4 266 ezer fő volt, 115 ezer fővel, 2,8%-kal több,

mint a múlt év azonos időszakában. A közfoglalkoztatottak átlagos száma a trimeszterben 232 ezer fő volt, számottevően, 29,1%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A foglalkoztatási mutatót csak látszólagosan javította, hogy a munkaerő-felvétel módszertana alapján 114 ezer külföldön dolgozót is hazai foglalkoztatottnak mutatott ki a KSH, létszámuk 10,9%-kal nőtt egy év alatt. Feltehetően hasonló arányban nőtt a külföldön dolgozók – félmillióra becsült – száma is.

A lakossági adatfelvétel szerint az augusztus és október közötti időszakban a **hazai elsődleges munkaerőpiacon** csupán 1,3%-kal dolgoztak többen az egy évvel azelőttinél. A külföldön dolgozók hazai foglalkoztatottnak tekintett százezres körét is beleszámítva a 15-64 éves népesség **foglalkoztatási rátája** 64,9% volt, 2,2 százalékponttal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 évesek foglalkoztatási aránya 81,3% volt, 1,2 százalékponttal magasabb az egy évvel azelőttinél, míg az 55-64 éveseké 46,5% volt, 4 százalékponttal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az **aktív munkanélküliek száma** az augusztus és október közötti trimeszterben 290 ezer fő volt, 27 ezer fővel, 8,5%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában. A harmadik negyedévben az előbbieken kívül még 287 ezren válaszolták a munkaerő-felvétel során azt, hogy szeretnének dolgozni, de nem kerestek aktívan munkát, mert esélytelennek látták a munkaerőpiacon a helyzetüket; közülük 66 ezer főt sorolt a KSH a **passzív munkanélküliek** csoportjába. A munkaerő-felvétel módszertana alapján számított **munkanélküliségi ráta** – amely csupán az aktív munkanélküliek figyelembevételével meghatározott mutató –, a megfigyelt trimeszterben 6,4% volt, 0,7 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál. A 25 éven aluliak között változatlanul rendkívül magas, 16,2% volt a munkanélküliek aránya, annak ellenére, hogy egy év alatt 3,6 százalékponttal csökkent a mutató értéke. Továbbra is **súlyos gond a tartós munkanélküliség**: az álláskeresők csaknem fele, 49,2%-a legalább egy éve keresett munkát; a kismérvű csökkenés ellenére a munkanélküliség átlagos időtartama meghaladta a másfél évet: 19,1 hónap volt, szemben az egy évvel korábbi 19,4 hónappal.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **regisztrált álláskeresők száma** október végén 334 400 fő volt, 15,4%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Októberben a foglalkoztatók 35 400 új álláshelyet jelentettek be, feleannyit, 50,9%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Ezen belül a piaci álláshelyek száma minimálisan, 4,7%-kal nőtt, míg a támogatott munkahelyeké egyharmadára, 66,7%-kal csökkent. Mivel az utóbbiak számának jelentős zuhanása ellenére az új álláshelyek több mint fele, 52,7%-a közfoglalkoztatásra irányul, **a munkaerőpiacot továbbra is a kormányzat hektikusan változó közmunka programja rángatja.**

Októberben a regisztrált munkanélküliek közel egyhatoda, 16%-a 25 éven aluli fiatal volt, akik több mint háromnegyede, 77,8%-a az első munkahelyét kereste. A munkanélküliek több mint felének, 52%-ának nem volt szakképzettsége. Az álláskeresők csaknem háromtizede, 29,1%-a az 50 éven felüli korosztályhoz tartozott. Az adatok azt mutatják, hogy az 51-64 éves korcsoportnak az elhelyezkedési esélyei folyamatosan romlanak, miközben a korhatár alatti nyugdíjba vonulás lehetőségét – az Európai Unióban egyedülálló módon – a kormány megszüntette, és a rokkantnyugdíjasokat is fokozatosan szorítja ki az ellátásból. A negyedik

negyedév első hónapjában a munkát keresők alig egyhatoda, 16,5%-a volt jogosult álláskeresési támogatásra, míg a lényegesen kisebb összegű szociális segélyben nem egészen egyharmaduk, 33,1%-uk részesült. **A munkanélküliek több mint fele, 50,5%-a – az Európai Unióban ugyancsak egyedülálló módon – teljesen ellátatlanul maradt.** Ennek oka – többek között – az összesen 3 hónapig folyósított munkanélküli ellátás, amely minden más tagországban – reálisan figyelembe véve az újra-elhelyezkedésig szükséges átlagos időtartamot – legalább 9 hónapig jár az érintetteknek.

Változatlanul **komoly területi problémák feszítik a munkaerőpiacot**, annak ellenére, hogy – a közmunkaprogramok igen jelenős kiterjesztésének hatására – minden megyében érzékelhetően, jelentős részükben kétszámjegyű mértékben csökkent a regisztrált munkanélküliek száma. Két régióban a munkanélküliségi arány hosszú ideje meghaladja az országos átlag másfélszeresét: októberben Észak-Magyarországon 13,4%, Észak-Alföldön 12,5% volt a mutató értéke, de Dél-Dunántúlon is kétszámjegyű, 10,6% volt a munkanélküliségi arány. A végbement mérséklődés ellenére 8 megyében kétszámjegyű volt a munkanélküliség mérőszáma, ezen belül Nógrád megyében meghaladta az országos átlag kétszeresét, 15,7%, míg Borsod-Abaúj-Zemplén megyében ezt az arányt megközelítve 13,9%, a szintén hátrányos helyzetű Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 13,1%, Hajdú-Biharban pedig 12,9% volt.

A **közfoglalkoztatottak száma** szeptemberben 207 400 fő volt, 2%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 2,5%-kal több, mint egy évvel korábban. Az első háromnegyed év átlagában 2,3%-kal több közmunkást foglalkoztattak, mint a múlt év azonos időszakában. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete az első kilenc hónapban 79 900 forint volt, 2,4%-kal magasabb az egy évvel azelőttinél. A kifizetett bruttó közmunkás bér alig haladta meg a jogszabályban előírt minimálbér háromnegyedét, annak 76,1%-át tette ki.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az első háromnegyed évben a legalább ötfős vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a nonprofit szervezeteknél – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 2 887 ezer fő **állt alkalmazásban**, 2,4%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. A közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva az alkalmazottak létszáma ugyancsak 2,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A **költségvetési intézményeknél** – a közfoglalkoztatottak nélkül – 699 ezer főt alkalmaztak, 0,8%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **bruttó átlagkeresete** az első három negyedévben 243 ezer forint volt, 3,9%-kal több az egy évvel korábinál. A versenyszférában 258 200 forint volt az átlagos kereset, 3,8%-kal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 248 200 forintot mutatott a keresetek átlaga, 4,6%-kal többet az egy évvel azelőttinél. A közszférában és a nonprofit szervezeteknél a teljes munkaidőben foglalkoztatottak közül 188 ezer fő a nettó keresetének csökkenése miatt átlagosan 9 700, illetve 9 300 forint – a keresetbe nem tartozó – kompenzációt kapott a kedvezőtlen adó- és járulékváltozások részbeni ellentételezésére.

Az alkalmazottak **nettó átlagkeresete** az első háromnegyed évben 159 200 forint volt, 3,9%-kal magasabb, mint egy évvel korábban. A fogyasztói árak ezen időszakban 0,3%-kal

mérséklődtek, így a reálkereset érzékelhetően, 4,2%-kal emelkedett. A versenyszférában a fizikai dolgozók nettó átlagkeresete 116 800 forint volt, 4,1%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában; a szellemi dolgozók nettó 252 400 forintos keresete 3,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 162 600 forint volt az átlagkereset, 4,6%-kal több az egy évvel azelőttinél. Az első kilenc hónapban a keresetek a közigazgatásban és a védelem ágazatban együttesen 5,4%-kal, az oktatásban 4,8%-kal, az egészségügyben 1,1%-kal, míg a szociális ellátásban 6,6%-kal emelkedtek.

Áralakulás

A magyar gazdaságban továbbra is a deflációs környezet dominál. A világpiaci nyersanyag- és energiaárak hosszabb ideje alacsony szinten stagnálnak, az energiahordozók ára pedig – a túlkínálat következtében is – rendkívül alacsony szintre süllyedt. Ezek a tényezők a hazai ipari termelői árakra tartósan mérséklően hatnak, így ezek az árak – beleértve a feldolgozóipari árakat is – második éve jelentősen csökkennek. A kiviteli árakat ezen túlmenően a forint gyengülése is befolyásolja. A mezőgazdasági árakat az oroszországi export tilalma miatt kialakult termékfelesleg érzékenyen érinti. Egyes termékek rendkívül alacsony ára már a termelés biztonságát veszélyezteti; igaz a tej a harmadik negyedév utolsó hónapjában némileg emelkedett. *A fogyasztói árak eddig megfigyelt mérséklődése októberben megfordult*; a deflációt a következő hónapokban valószínűleg enyhén emelkedő árszint váltja fel.

Az *ipari termelői árak* szeptemberben 0,5%-kal mérséklődtek az előző hónaphoz, és 1,5%-kal a múlt év azonos időszakához képest; az első háromnegyed évben 0,9%-kal maradtak el az egy évvel azelőttitől. Szeptemberben az egyéb feldolgozóiparban és a javításban 3,8%-kal, a gépgyártásban 3%-kal, a gyógyszergyártásban 2,2%-kal emelkedtek, míg a kőolaj-feldolgozásban 25,5%-kal, a vegyiparban 2,1%-kal, az élelmiszeriparban 0,9%-kal csökkentek a termelői árak az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Összességében a feldolgozóiparban 1,5%-kal, az energetikában 1,2%-kal mérséklődtek egy év alatt a termelői árak.

Az *ipari export* értékesítési *árak* szeptemberben 0,6%-kal csökkentek az előző hónaphoz, és 0,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest, míg az első háromnegyed évben összességében 0,4%-kal nőttek. Szeptemberben a kiviteli árak a gépgyártásban 3,3%-kal, a gyógyszeriparban 2,2%-kal, a számítógép és elektronikai termék gyártásban 1,8%-kal, a villamos berendezések gyártásában 1,7%-kal emelkedtek, míg a kőolaj-feldolgozásban 28,2%-kal, a vegyiparban 0,4%-kal, az élelmiszeriparban 0,2%-kal csökkentek a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A feldolgozóipar értékesítési árai ebben a relációban 0,2%-kal elmaradtak az egy évvel korábbiaktól, míg az energetikai ipariak 0,6%-kal meghaladták azokat. Az *ipar belföldi* értékesítési *árak* szeptemberben 0,2%-kal mérséklődtek az előző hónaphoz, és 3,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az első háromnegyed év átlagában 3%-kal csökkentek. Az év kilencedik hónapjában az egyéb feldolgozóiparban és a javításban 9,7%-kal, az építőiparban és a nyomdaiparban egyaránt 2,8%-kal, a textil- és bőrparban 2,7%-kal emelkedtek, míg a kőolaj-

feldolgozásban 24,2%-kal, a vegyiparban 4,5%-kal, az élelmiszergyártásban 1,4%-kal csökkentek a belföldi értékesítési árak a múlt év azonos hónapjához viszonyítva. A feldolgozóiparban összességében 5,1%-kal, az energetikában 1,5%-kal visszaestek az árak ebben a relációban az egy évvel korábbihoz képest.

Az **építőipari termelői árak** a harmadik negyedévben 0,7%-kal emelkedtek az előző negyedévhez, és 2,7%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az épületek építésénél érvényesített árak 3,1%-kal, az egyéb építményeknél kialakult árak 1,9%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet.

A **mezőgazdasági termelői árak** szeptemberben 1,2%-kal emelkedtek, míg az első háromnegyed év átlagában 4,7%-kal visszaestek az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A növényi és kertészeti termékek ára 8,5%-kal emelkedett a tavaly szeptemberihez képest. A gabonafélék termelői ára 2,1%-kal, az ipari növényeké jelentősen, 13,9%-kal, ezen belül az olajos növényeké 16%-kal nőtt. A zöldségek felvásárlási ára 15,9%-kal, a gyümölcsöké kiugró mértékben, 22,8%-kal, a burgonyaé 0,7%-kal emelkedett. Az élőállatok és állati termékek felvásárlási ára 9,1%-kal, ezen belül a vágóállatoké 5,4%-kal, az állati termékeké számottevően, 16,9%-kal visszaesett. Az első háromnegyed évben a vágósertés felvásárlási ára 12%-kal, a tej termelői ára 21%-kal maradt el az egy évvel korábbitól; ugyanakkor a tej felvásárlási ára szeptemberben 3,9%-kal emelkedett az egy hónappal korábbihoz képest.

A **mezőgazdasági termelés ráfordítási árai** az első három negyedévben 1,8%-kal mérséklődtek a múlt év azonos időszakához képest. A folyó termelő felhasználás árszintje 2,5%-kal csökkent, a mezőgazdasági beruházásoké 2,8%-kal emelkedett. A vetőmag ára 2,3%-kal, a műtrágyaé 2,6%-kal, az állatgyógyászati készítményeké 3,7%-kal, a növényvédő szereké 2,2%-kal nőtt, míg a felhasznált energiaé 10,7%-kal, a takarmányoké 5,4%-kal csökkent. A mezőgazdasági termelői árak és a ráfordítások árszintjének változását összehasonlító **agrárrolló az első háromnegyed évben 3%-kal nyílt**, azaz a mezőgazdaság termelői árai nagyobb mértékben csökkentek, mint a ráfordításoké.

A **fogyasztói árak** októberben 0,2%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 0,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest, míg az első tíz hónapban összességében 0,2%-kal mérséklődtek. Az élelmiszerek ára szeptemberhez viszonyítva 0,8%-kal nőtt; egy hónap alatt a cukor 4,1%-kal, a sajt 3,3%-kal, a tej 1,9%-kal, az idényáras élelmiszerek együttesen 1,7%-kal drágultak. A ruházati termékek ára az előző hónaphoz viszonyítva 2,3%-kal emelkedett, az üzemanyagoké 1,7%-kal csökkent.

Az élelmiszerek fogyasztói ára októberben 1,7%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az idényáras élelmiszerek jelentősen, 17,3%-kal drágultak; az étolaj ára számottevően, 9,6%-kal, a csokoládéé és a kakaóé 4,2%-kal, a tojásé 3,7%-kal, az iskolai étkezésé 3,3%-kal emelkedett, míg a tejé 9,8%-kal, a sajté 8,2%-kal, a vajé 5%-kal, a sertéshúsé 2,5%-kal, a péksüteményeké 1,5%-kal csökkent. A szeszes italok és a dohánytermékek ára 3,7%-kal nőtt; ezen belül a tömény italoké 9,9%-kal, a dohányáruké 4,4%-kal. Az újságok és a folyóiratok ára 6,5%-kal, a gyógyszereké 2,3%-kal, a tartós fogyasztási cikkeké 1,8%-kal, a ruházati termékeké 0,5%-kal emelkedett, az üzemanyagoké jelentősen, 16,5%-kal csökkent. A háztartási energia ára 0,4%-kal mérséklődött; ezen belül a palackos gázé 13,9%-kal, a távfűtésé 1%-kal csökkent, a

vezetékes gázé és az elektromos áramé változatlan maradt, míg a szénéé 1,6%-kal, a tűzifáé pedig 3%-kal nőtt. A szolgáltatások 1,7%-kal drágultak; az üdülés 7%-kal, az autópályadíj, a gépkocsikölcsönzés és a parkolás együttesen 6,6%-kal, a szemétszállítás 5,9%-kal, a lakbér 4,2%-kal a postai szolgáltatás 3,7%-kal, az egészségügyi szolgáltatás 3,6%-kal került többre, mint a múlt év októberében.

A *nyugdíjas fogyasztói* kosárral számított *árindex* októberben 0,3%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és 0,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az év tizedik hónapjában a – hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával számított – *maginfláció* 1,5% volt, amely a következő hónapokban a fogyasztói árindex kismértékű emelkedését vetíti előre.

Jövedelem és fogyasztás

A *kiskereskedelmi forgalom* a KSH adatközlése szerint ez évben a tavalyit megközelítő dinamikával bővül. Az eladások volumene szeptemberben – szezonálisan és naptárhatástól megtisztított adatok szerint – 0,5%-kal nőtt az előző hónaphoz, és – naptárhatástól megtisztított adatok szerint – 5,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest, míg az első háromnegyed évben 5,9%-kal emelkedett. Az élelmiszerforgalom szeptemberben 3%-kal, ezen belül a forgalom több mint háromnegyedét kitevő élelmiszerláncok értékesítési volumene 2,5%-kal, a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké 4,7%-kal nőtt. A dohánykereskedelem forgalomnövekedése jelentős elővásárlást takar, amely összefügg a vásárlók azon félelmével, hogy a dohány-nagykereskedelem önkényes kormányzati átalakítása átmenetileg áruhiányhoz vezet. Az élelmiszereken kívüli forgalom a kilencedik hónapban – a KSH jelentése szerint – 6,9%-kal meghaladta az egy évvel korábit. A ruházati termékek forgalma számottevően, 14,6%-kal, az iparcikké 9,3%-kal, az illatszereké 8,1%-kal, a könyvek és számítástechnikai cikkeké 4,7%-kal, a bútoroké és műszaki cikkeké 2,7%-kal haladta meg az egy évvel azelőttit, a gyógyszereké 1,1%-kal elmaradt attól. Változatlanul kiemelkedő dinamikával, 30,8%-kal emelkedett az internetes és csomagküldő kereskedelem, valamint 7,6%-kal a használtcikk forgalma.

Az első félév végén 3 851 ezer közúti *gépjármű volt forgalomban*, ennek 82%-a volt személygépkocsi. A személyautók száma 2,4%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A személygépkocsik átlagos életkora június végén 13,6 év volt, valamelyest, csaknem 5 hónappal magasabb, mint tavaly ugyanebben az időpontban. A harmadik negyedévben 51 400 személygépkocsit helyeztek első alkalommal forgalomba, az alacsony bázishoz képest 20,4%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Az első alkalommal regisztrált személyautók 63%-a használt volt, szemben az öt évvel korábbi 28%-kal.

Az MNB előzetes adatai szerint a *lakosság bruttó pénzügyi vagyona* a harmadik negyedév végén 39 574 milliárd forintot tett ki, 8,4%-kal többet az egy évvel korábinál. A kötelezettségek levonásával számított nettó pénzügyi vagyon 31 459 milliárd forint volt,

számottevően, 14,4%-kal több, mint a múlt év azonos időpontjában. A lakosság 11 122 milliárd forint értékű készpénz és betétállománnyal rendelkezett; a betétek volumene differenciáltan, összességében 2,7%-kal nőtt: a folyószámlabetéteké 26,7%-kal gyarapodott, míg az éven túl lekötött betéteké 10,6%-kal csökkent. A lakosság készpénzállománya jelentősen, 22,5%-kal bővült, a forintállomány 16,3%-kal, a devizáé pedig csaknem háromszorosára, 189%-kal emelkedett. Szeptember végén a lakoságnál lévő deviza készpénz mennyiség a nettó pénzügyi vagyonának 1%-át, devizaeszközei pedig annak 8,2%-át tették ki. A lakoságnál lévő deviza készpénz és betét összege az előző év azonos időszakához viszonyítva 2014. negyedik negyedétől ugrásszerűen megnőtt, ezzel párhuzamosan pedig csökkent a forint készpénz és betétállomány nettó pénzvagyonon belüli aránya. Ez arra utal, hogy **a lakosság a tartalékképzést devizában biztonságosabbnak tekinti.**

A lakosság birtokában a harmadik negyedév végén 16 011 milliárd forint értékű **részvény és egyéb részesedés** volt, 8,7%-kal több, mint egy évvel korábban. Ezen belül a részesedések képviselték e befektetések háromnegyedét, 74,6%-át, volumenük 10,9%-kal nőtt; a növekmény 96%-a ártértékelődésből származott. A befektetési jegyek mennyisége 2,5%-kal emelkedett egy év alatt. A biztosítástechnikai tartalékok állománya 3 529 milliárd forintot tett ki a harmadik negyedév végén, 3,7%-kal többet az egy évvel azelőttinél. Az állomány több mint felét adó életbiztosítási díjtartalék 2,5%-kal, a négytizedét adó nyugdíjpénztári díjtartalék ennél nagyobb mértékben, 5,9%-kal emelkedett. A lakosság szeptember utolsó napján 3 564 milliárd forintot kitevő értékpapír állománnyal rendelkezett, amely – az intenzív állampapír vásárlásnak köszönhetően – kiemelkedő, 18,5%-os növekedést jelent. A hitelintézetek által kibocsátott értékpapírok állománya több mint egynegyedével, 26,6%-kal mérséklődött, míg az állampapíroké 28,7%-kal nőtt.

A **háztartások adósságállománya** a harmadik negyedév végén 8 115 milliárd forintot tett ki, 9,9%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. Ebben az évben a devizahitelek számottevő része törvényi előírás következtében forintalapúvá alakult. Az év elején a devizahitelek a teljes lakossági állomány 45,9%-át képviselték, míg szeptember végén már csupán 4,8%-át. A kötelezettségek 80,9%-át a hosszú lejáratú, míg 11%-át a rövid lejáratú hitelek tették ki. Az előbbieket 11%-kal, az utóbbiaké 9%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. A lakosság eladósodottsága a tavaly szeptember óta eltelt 12 hónapban csökkent: a február 1-jén végrehajtott forintosítás nyomán az adósok kevesebb nettó forinthitelt vettek igénybe, mint amennyit a forintosítás során visszafizettek.

A **lakosság betétállománya** októberben 42 milliárd forinttal nőtt, és a hónap végén 6 792 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 35 milliárd forinttal, a devizabetéteké tranzakciók eredményeként 7 milliárd forinttal emelkedett, árfolyamváltozás következtében 5 milliárd forinttal csökkent. Az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint október végén a lakosság birtokában 3 237 milliárd forint értékű állampapír volt, egyharmaddal, 34,3%-kal több, mint az év elején.

A **lakosság hitelállománya** októberben 13 milliárd forinttal mérséklődött, és a hónap végén 6 002 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek volumene 22 milliárd forinttal, a devizahiteleké tranzakciók eredményeként 4 milliárd forinttal, árfolyamváltozás következtében 2 milliárd

forinttal csökkent. A lakossági devizahitelek állománya 181 milliárd forintra zsugorodott, mivel a pénzügyintézetek a devizahiteleket törvény által előírt kötelezettségüknek megfelelően forintra váltották.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A *külkereskedelmi forgalom* ez évben is a tavalyihoz hasonló dinamikával bővült; az utóbbi hónapokban a behozatal növekedése meghaladta a kivitelét. Az export volumene szeptemberben 6,6%-kal, míg az importé 9,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az első háromnegyed évben a kivitel volumene 7,9%-kal, a behozatalé 7,2%-kal bővült. A *külkereskedelmi mérleg* aktívuma szeptember végéig 1 907 milliárd forintot, illetve 6 162 millió eurót tett ki, 349 milliárd forinttal, illetve 1 125 millió euróval többet, mint a múlt év azonos időszakában. Szeptember hónapban a külkereskedelmi aktívum elmaradt az egy évvel korábbitól. Az első három negyedévben a külkereskedelmi forgalom forintban mért árszínvonal a kivitelben 0,5%-kal, a behozatalban 1%-kal csökkent, a cserearány 0,5%-kal javult. A forint árfolyama az euróhoz képest alig változott, mindössze 0,1%-kal, míg az amerikai dollárhoz viszonyítva jelentősen, 22%-kal gyengült.

Az első három negyedévben a gépek és szállítóeszközök forgalma nőtt a legnagyobb ütemben, a kivitel volumene 10,9%-kal, a behozatalé 10,8%-kal. Az árufőcsoporton belül változatlanul a közúti járművek kivitele, valamint a járműiparhoz kapcsolódó termékek kivitele és behozatala dominál; a közúti járművek exportja euróban számolva 21,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ugyanakkor a harmadik negyedévben a gépjármű export dinamikája némileg mérséklődött. A villamos gépek kivitele euróban 15,9%-kal, az energiafejlesztő gépeké és berendezéseké 9,8%-kal nőtt. A feldolgozott termékek kivitele 6,5%-kal, behozatala 7,5%-kal emelkedett. Az árufőcsoporton belül a gyógyszerek és gyógyszerészeti termékek exportja euróban 15,9%-kal, importja 21,8%-kal, az autóiparhoz kötődő bőrgyártmányok exportja 24%-kal, a műanyag termékeké 16,5%-kal, a gumigyártmányoké 11,5%-kal nőtt.

Az első kilenc hónapban az élelmiszerek, italok, dohánytermékek exportvolumene 4,9%-kal, az importé 6,7%-kal nőtt. A gabona és gabonakészítmény kivitele euróban 12,5%-kal, a behozatala 13,8%-kal emelkedett; a zöldségféle és gyümölcs export euróban 1,7%-kal csökkent, az import 21,3%-kal bővült. Az állati takarmány kivitel euróban számolva 5,5%-kal, a behozatal 13,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az energiahordozók importvolumene 8,7%-kal visszaesett. Ezek közül a kőolaj behozatala euróban 32,6%-kal, a földgázé 32,2%-kal mérséklődött, a villamos energiáé 9,4%-kal, a széné 9,7%-kal emelkedett.

Az első három negyedévben az Európai Unió tagállamaiba irányuló kivitel volumene 9,6%-kal, ezen belül a 15 tradicionális tagállam felé 9,3%-kal, az új tagállamokba kerülő 10,1%-kal emelkedett. Az Európai Unió országaiból érkező import 8,9%-kal, ezen belül a régi tagállamokból származó 7,9%-kal, a 13 új tagállamból induló 11,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az Európai Unióval folytatott kereskedelem mérlege 1 997 milliárd forint,

illetve 6 457 millió euró többletet mutatott, 197 milliárd forinttal, illetve 624 millió euróval többet, mint a múlt év azonos időszakában. Szeptember végéig az Európai Unió tagállamaiba irányult a kivitel 79%-a, és a behozatal 77 %-a is onnan származott. Az egyéb országokba irányuló kivitel volumene 2,3%-kal, a behozatalé 2%-kal nőtt ezen időszakban. A külkereskedelmi mérleg ebben a relációban csaknem egyensúlyba került, 90 milliárd forint, illetve 296 millió euró deficitet mutatott, amely 152 milliárd forinttal, illetve 502 millió euróval kedvezőbb az egy évvel korábbinál.

A pénzügyi számlák előzetes adatai szerint a harmadik negyedévvél záruló egy évben az államháztartás nettó hiánya 198 milliárd forint, a bruttó hazai termék 0,6%-a volt. A harmadik negyedév végén az államháztartás bruttó, konszolidált, névértéken számításba vett /maastrichti/ adóssága 25 910 milliárd forint volt, 826 milliárd forinttal több, mint egy évvel korábban. **A bruttó államadósság szeptember végén a GDP 78%-a volt, szemben a három évvel korábbi 77,6%-kal.** Az adósság szerkezete az utóbbi egy évben fokozatosan átalakult. Csökkent a hosszúlejáratú devizaalapú hitelek, és nőtt a rövidlejáratú állampapírok, ezen belül is főképp a lakosság birtokában lévő forint alapú kincstárjegyek, valamint a hazai pénzintézetek kezében lévő forint állampapírok aránya. Az adósságállomány hazai fizetőeszközben történt részarányának emelkedése kedvező, mérsékli az árfolyamváltozásból eredő növekedés kockázatát. A futamidő csökkenése ugyanakkor kedvezőtlen, mert rövidíti a helytállási kötelezettség időtartamát, és növeli az állam értékpapírpiac változásaitól való függőségét. A gazdaság élénkülése és ezzel az állami bevételek volumennövekedése nélkül az államháztartás finanszírozhatóságának fenntartása érdekében fokozódhat az állam értékpapír kibocsátási kényszere.

Az **államháztartás** – önkormányzatok nélküli – **pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya** október végén 816 milliárd forintot tett ki, amely az éves előirányzat 91,5%-a. Az első tíz hónapban a központi alrendszernek 13 509 milliárd forint bevétele keletkezett, ami a törvényi előirányzat 82,1%-a, és 14 325 milliárd forint kiadása – az éves előirányzat 82,6%-a – teljesült. A központi alrendszer részét képező központi költségvetés deficitje október végén 894 milliárd forint volt, a törvényi előirányzat 106,2%-a. A központi költségvetés hiánya a kormányzat kiadásokat növelő rendkívüli intézkedései következtében már négy hónappal ezelőtt túllépte az éves hiánykorlátot.

A **gazdálkodó szervezetek** az első tíz hónapban 1 065 milliárd forint **adót fizettek**, számottevően, 14,5%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában Társasági adóból nagyon jelentősen, 40,6%-kal nőtt a bevétel. A pénzügyi szervezetek különadójából 112 milliárd forint folyt be a kincstárba, csekély mértékben, 0,6%-kal több, mint egy évvel korábban. Egyszerűsített vállalkozói adóból 9,1%-kal kevesebb, a kisadózók tételes adójából 28,1%-kal több bevétel származott az érintett kör átrendeződése következtében. Az útdíjakat, környezetvédelmi termékdíjakat és a különböző bírságokat magába foglaló egyéb központosított bevételek 332 milliárd forintban teljesültek, amely egyötöddel, 20,6%-kal több a tavalyinál, főképp az elektronikus, valamint az ez évtől fizetendő időalapú útdíjak következtében.

Fogyasztási adókból az első tíz hónapban 3 666 milliárd forintot fizettek a kötelezettek, 4,2%-kal többet az egy évvel azelőttinél. Általános forgalmi adóból 5,4%-kal, jövedéki adóból 9%-kal emelkedett a bevétel. A pénzügyi tranzakciós illetékből származó 174 milliárd forintos bevétel 23,8%-kal elmaradt az egy évvel korábitól, miután az állami pénzügyi intézmények fizetési kötelezettségét a kormány mérsékelte, illetve eltörölte.

A **lakosság** október végéig 1 552 milliárd forint **adót fizetett**, 6,5%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Személyi jövedelemadóból 5,9%-kal, illetékekből 11,9%-kal, gépjárműadóból 4,1%-kal több bevétel keletkezett, mint a múlt év azonos időszakában. A társadalombiztosítási alapok bevétele az első tíz hónapban 4 143 milliárd forint volt, 1,2%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A nyugdíjalap bevétele 1,8%-kal, az egészségbiztosítási alapé 0,3%-kal mérséklődött.

Az állami vagyon értékesítéséből és hasznosításából október végéig 68 milliárd forint folyt be a kincstárba, 14%-kal kevesebb az egy évvel azelőttinél, és alig több mint egynegyede, 27,6%-a a 246 milliárd forintos éves előirányzatnak. Igaz, egy évvel korábban ennél is magasabb összeget, 275 milliárd forintot terveztek a költségvetésben, amelynek gyakorlatilag ugyanilyen hányadát, 28,8%-át realizálták a tizedik hónap végéig. Akkor a frekvenciahasználati jogosultságok értékesítésére építették ezt a bevételi előirányzatot. Végül a frekvencia eladásából 131 milliárd forint bevétel származott, így 42 milliárd forint értékben részvényeket is piacra dobott a kormány, noha ezen értékpapírokból származó bevétel az Eurostat módszertana szerint nem javítja az államháztartás eredmény szemléletű egyenlegét, a pénzforgalmi hiányt azonban mérsékli. Ez évben az állami földek döntő hányadának értékesítéséből reméli a kormány a 246 milliárd forint jelentős részének realizálását. A földárverések jelenlegi állapotában erre nem sok esély van, feltehetően ezért értékesített a kormány október végén OTP részvényeket, amelyből 75 milliárd forint folyhat be a költségvetésbe. Így pénzforgalmi szemléletben teljesülhet a vagyonértékesítési előírás jelentős hányada.

A **költségvetési szervek** és fejezeti kezelésű előirányzatok **kiadásai** az első tíz hónapban 6 253 milliárd forintot tettek ki, 9%-kal többet, mint egy évvel korábban. A költségvetési szervek kiadásai 4%-kal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai 12,8%-kal, míg az uniós kiadások 16,9%-kal emelkedtek az előző hétéves támogatási ciklus projektjeinek ez évi zárásához igazodva. Az erőltetett ütemű kifizetések eredményeként a kormányzat részben behozta az előző években felhalmozott elmaradást, de a teljes támogatási keret lehívása kritikussnak tűnik mennyiségileg is, nem beszélve a későbbi ellenőrzések esetleges elmarasztaló megállapításainak következményeiről. A helyi önkormányzatok támogatására az első tíz hónapban 522 milliárd forintot fordítottak, 8,7%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában. Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások 147 milliárd forintot tettek ki, 13,7%-kal kevesebbet az egy évvel korábinál. A kiadások döntő részét a cégalapítások és tőkeemelések, továbbá a társaságok támogatására fordított kiadások jelentették, beleértve a Paks II. projekt elindítását is.

Szociális és családtámogatásokra az első tíz hónapban 593 milliárd forintot fordított a kormány, 3,5%-kal többet az egy évvel azelőttinél. A növekmény azért keletkezett, mert év

elejétől a központi költségvetésben jelennek meg a korábban önkormányzatok által finanszírozott jövedelempótló ellátások. Családtámogatásokra 1,1%-kal kevesebbet költöttek, mint a múlt év azonos időszakában. A foglalkoztatási alap kiadásai 292 milliárd forintot tettek ki, 2%-kal többet az egy évvel korábinál; az alap kiadásainak több mint kétharmada, 69%-a a közmunka program finanszírozását szolgálta. Az egészségbiztosítási alap tízhavi kiadása 1 598 milliárd forint, a nyugdíjalapé 2 503 milliárd forint volt, 2%-kal, illetve 2,5%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. Az egészségügyi ellátó rendszer súlyos alulfinanszírozottsága ellenére a gyógyító megelőző ellátásokra mindössze 0,7%-kal fordítottak többet, mint egy évvel azelőtt.

A **költségvetési szervek** lejárt határidejű **tartozásállománya** október végén 82,7 milliárd forint volt, 11,4%-kal több, mint egy hónappal, és 30,3%-kal kisebb, mint egy évvel korábban. Megjegyzendő, hogy a tavaly októberi adósság volt az utóbbi évtized legmagasabb értéke. Az ismét gyorsan növekvő tartozásállomány a közszolgáltatások elégtelen finanszírozásának szükségszerű következménye. Ennek szomorú példája **az egészségügyi ellátó rendszer** állapota, amely **a kormányzat által kialakított feltételek keretei között a működőképesség határára jutott**. A költségvetésből a nyári hónapokban – sok értelmetlen vitával és ellentmondással terhelt – jelentősnek tűnő forrással, 60 milliárd forinttal konszolidálták az egészségügyi szolgáltató intézményeket. Ez az egyszeri támogatás csak pillanatnyi eredményt hozott, a folyamatos működéshez nélkülözhetetlen forrás hiányában az adósság újratermelődése várható volt. Talán csak az okozhat meglepetést, hogy az adósság ilyen gyorsan kúszik a korábbi csúcs felé. Októberben az egészségügyi szolgáltatók tartozása 12,3%-kal nőtt, és a hónap végére 46,8 milliárd forintot ért el. A kormány számára láthatóan nem fontosak a közszolgáltatások; a szemérmetlen cinizmus jele, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériumának felügyelete alatt működő intézményeknél halmozódott fel a költségvetési szervek teljes tartozásállományának 71,9%-a, ezen belül az egészségügyi ágazatban 56,6%-a.

Folyamatosan nő a kormányzati munka összehangolásáért felelős Miniszterelnökség adóssága is, amely a tizedik hónap végére meghaladta a 13,2 milliárd forintot, a teljes tartozásállomány 16%-át. A Miniszterelnökség vezetőinek arroganciáját, felelőtlen gazdálkodását mutatja, hogy az elmaradt kifizetések háromnegyede, 75,6%-a minősített, tehát 60 napon túli kiegyenlített számlák teszik ki. Változatlanul jelentős, 3,5 milliárd forintos adósságot görget maga előtt a Belügyminisztérium, 2,8 milliárdot a Honvédelmi Minisztérium, és 2,1 milliárd forintot a Földművelésügyi Minisztérium. Az államháztartás működésének általános zavaraira utal, hogy október utolsó napján a költségvetési szervek több mint felének, 55,4%-ának volt lejárt határidejű tartozása. A teljes adósságállomány 17,7%-a 30 napon túli lejáratú volt, de még nem érte el a 60 napot, míg 42,9%-a minősített tartozás volt.

Az államháztartás működőképessége tehát **a gazdaság más szereplőinek** – egyre fokozódó mértékű – **hitelezővé kényszerítésével tartható fenn**. Sajnos a kényszerhitelező vállalozási szféra mellett új csoport – a közszférában foglalkoztatottak – jelent meg. **A közalkalmazottak egyes rétegei több hónapos késedelemmel jutnak az illetményükhöz**, sokak akár az alapbérükhöz is; munkavégzéssel kapcsolatos költségeik megtérítése szintén késik, ami esetükben komoly egzisztenciális fenyegetettséget eredményez.

Az államháztartás pozíciója októberben lényegesen javult. Az Európai Unió 233 milliárd forintot utalt át az operatív programok korábban felfüggesztett támogatási keretéből. Ezzel az államháztartás októberben szufficites lett, amely megkönnyíti az éves hiánycél elérését. Az utolsó két hónapban még néhány nagyobb tételnek kell beérkeznie a költségvetésbe; ezek közül kritikus a vagyontértékesítési bevételek realizálása a jelzett gondok miatt. Ugyancsak problematikus az uniós támogatások teljesülése, mivel több projektnél is érzékelhető lemaradás van, miközben az idei év végéig a 2013-ban lezárult hétéves ciklus minden számlájával el kell számolni, azaz a határidő jogvesztő. A kormány saját maga számára túlzottan felértékelte a teljes támogatási összeg maradéktalan lehívásának megvalósítását. Mivel a szükségesnél lényegesen több projektet indítottak, így a cél formálisan nyilvánvalóan teljesül, de ennek az ára, hogy a hazai költségvetésnek előre nem látható kiadásai keletkeznek. A programok tartalmi és valóságos teljesülése erősen kétséges. *A jelenlegi szinte fejtelten kapkodásban az uniós források felhasználását irányító szervezetek az idő szorításában nyilvánvaló szabálytalanságok elkövetésére utasítják a költségvetési intézményeket. Így olyan számlákat is benyújtanak az egyes projektek teljesítésének igazolására, amelyeket korábban hazai forrásból finanszírozottként a zárszámadási törvényekben már elszámoltak.* Normálisan működő államigazgatásban ezeket az anomáliákat a hazai ellenőrző szervezetek – különösen a zárszámadás megbízhatóságát folyamatosan kontrolláló Állami Számvevőszék – észlelnék, és megakadályoznák a szabálytalan kifizetéseket. Mivel ennek kicsi az esélye, kérdés, hogy az Európai Unió ellenőrző szervei milyen körben észlelik a szabályszegést a szokásosan mintavételes eljárással végzett vizsgálataik során. Amennyiben normasértést tapasztalnak, széles körű helyszíni ellenőrzés feltárhatja a jelenleg – úgy tűnik – meglehetősen problematikus gyakorlat részleteit, és akkor a támogatások akár igen jelentős hányadának visszafizetésére is sor kerülhet.

Beruházás

A múlt évben – a rendkívül alacsony bázishoz képest – kiemelkedő mértékben, 15,8%-kal emelkedett a beruházási teljesítmény; igaz ez a beruházási volumen csupán a másfél évtizeddel ezelőtti szinttel volt azonos. Az idei első félévben már csupán szerény mértékben, 1,7%-kal nőtt a beruházások volumene, míg a harmadik negyedévben a vártnál is nagyobb mértékű zsugorodás következett be. A beruházások teljesítményének dinamikus emelkedés éppen két évig tartott, 2013 év közepétől az idei második negyedévig, miután az uniós finanszírozású projektek késésben lévő végrehajtása által diktált kényszer miatt feltorlódtak a nagyberuházások. Az adatok azt mutatják, hogy a beruházások növekedésében szinte kizárólag az európai finanszírozású nagyprojekteknek volt szerepe: a közösségi beruházások 97%-át az Európai Unió finanszírozza. A hazai költségvetésből gyakorlatilag csak a stadionépítések és a kormányzati presztízsberuházások valósulnak meg. /A Magyar Nemzeti Bank meglepően gyorsan bővülő luxusberuházásainak forrása is természetesen közpénz./ *A magánberuházások számottevő visszaesése, ezen belül különösen a feldolgozóipari beruházásoké a gazdasági növekedés jelentős lassulását vetíti előre.*

A harmadik negyedévben a beruházások volumene – szezonálisan kiigazított adatok szerint – 0,9%-kal visszaesett az előző negyedévhez, és 3,4%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Az első három negyedévben 0,3%-kal mérséklődött a beruházások volumene. Az építési beruházások a harmadik negyedévben – a még le nem zárult vasútfejlesztések és autópálya építések ellenére – 2,4%-kal, **a technológiai fejlesztést megalapozó gépberuházások jelentősen**, 4,4%-kal **zsugorodtak**. Különösen kedvezőtlen, hogy a feldolgozóipari beruházások volumene a harmadik negyedévben számottevően, 6,5%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. Jelentősen, 42,6%-kal bővültek az energetikai ágazat beruházásai.

Az ágazatok többségében mérséklődött a beruházások volumene. Különös mértékben, 39%-kal visszaesett a beruházások mennyisége a mezőgazdaságban, csaknem egyharmadával, 32,3%-kal az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységben, közel egynegyedével, 23,9%-kal a turizmusban, 13,9%-kal az építőiparban, 12,6%-kal a szállításban és a raktározásban, 9,8%-kal a kereskedelemben és a gépjárműjavításban. A beruházások teljesítménye az ingatlanügyletek területén 10,1%-kal, az információ és a kommunikáció területén 8,5%-kal nőtt. A harmadik negyedévben a beruházási volumen a közigazgatás és a védelem területén – a határvédelmi eszközök építésének köszönhetően – jelentősen, 63,6%-kal, a művészet, szórakoztatás, szabad idő területén – a széles körben megvalósuló sportberuházásoknak, főképp stadionépítéseknek köszönhetően – 12,8%-kal, az egészségügyben – néhány befejeződő uniós projekt következtében – 6,9%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, míg az oktatásban 2,3%-kal elmaradt attól.

Ipar, építőipar

Az **ipari termelés** ez évben a tavalyi magas dinamikát megközelítő ütemben bővül. A termelés volumene szeptemberben – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 2,9%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 7,8%-kal a múlt év azonos időszakához képest; az első háromnegyed évben 6,7%-kal nőtt az ipari kibocsátás. Évkezdettől a feldolgozóiparban 7,3%-kal, az energetikai iparban 5,3%-kal emelkedett a termelés volumene. Az első kilenc hónapban a feldolgozóipari termelés csaknem egyharmadát adó járműgyártás kibocsátása 16,3%-kal, az ipari berendezés üzembe helyezése és javítása 14,9%-kal, az autógyártáshoz kötődő gumi- és műanyagiparé 14,6%-kal, a villamos berendezés gyártása 5,7%-kal, a második legnagyobb súlyú alágat jelentő számítógép, elektronikai és optikai termék gyártása 4,4%-kal, a harmadik legnagyobb súlyú élelmiszeriparé 3,7%-kal nőtt, míg a gépgyártásé 2,3%-kal, a kőolaj-feldolgozásé 2,2%-kal visszaesett.

Az **ipari export** szeptemberben – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,5%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok szerint – 9,3%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva; az első három negyedévben 8,9%-kal nőtt a kivitel. Az első kilenc hónapban a feldolgozóipar kivitele 7,9%-kal, az energetikai iparé 39,7%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Évkezdettől a gumi- és műanyagipar exportja 17,8%-

kal, a járműgyártásé 14,6%-kal, az élelmiszeriparé 10%-kal, a vegyiparé 7,8%-kal nőtt, a kőolaj-feldolgozása 23,6%-kal, a gépgyártásé 3,6%-kal visszaesett.

Az *ipar belföldi értékesítése* szeptemberben – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,1%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 1,3%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest; évkezdetétől 2,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A feldolgozóipar belföldi értékesítése az első kilenc hónapban 6,6%-kal bővült, az energetikai iparé 1,6%-kal mérséklődött. A járműgyártás belföldi értékesítése 34%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezése és javítása ágazatáé 23,9%-kal, a gépgyártásé 18,7%-kal emelkedett, a gyógyszeriparé 4%-kal, a vegyiparé 3,8%-kal visszaesett.

A legalább ötfős vállalkozásoknál az *egy főre jutó termelés* az első háromnegyed évben 4,2%-kal nőtt a foglalkoztatottak létszámának 2,8%-os bővülése mellett. A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok *új rendeléseinek* volumene szeptemberben 5,4%-kal emelkedett; a belföldi rendeléseké 6,1%-kal, az exportrendeléseké 5,2%-kal, ezen belül a járműgyártásé 13,4%-kal, a vegyiparé 9,2%-kal nőtt, a gyógyszergyártásé 31,7%-kal csökkent a múlt év azonos időszakához képest. A *teljes rendelésállomány* a harmadik negyedév végén 8,5%-kal, ezen belül az exportrendeléseké 10,2%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, a belföldi rendeléseké 14,1%-kal elmaradt attól. Az első háromnegyed évben minden régióban nőtt az ipari kibocsátás volumene; Dél-Alföldön 11,3%-kal, a többi régióban 4,3% és 9,8% közötti mértékben.

Az *építőipari termelés* a múlt évi kiemelkedő dinamikánál lényegesen szerényebb ütemben bővül, az utóbbi hónapok közül néhány esetben a kibocsátás csökkent az előző hónaphoz viszonyítva. A termelés volumene szeptemberben – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján – 8,3%-kal nőtt az előző hónaphoz, és 8,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az első háromnegyed évben 4,7%-kal emelkedett a kibocsátás. Az épületek építése az évkezdetétől 2,8%-kal, ezen belül szeptemberben 6%-kal nőtt, az egyéb építmények építése az első kilenc hónapban 6,7%-kal bővült. Az építőipari vállalkozások új szerződéseinek volumene szeptemberben 16%-kal emelkedett, ezen belül az épületek építésére irányulóké 34,9%-kal, az egyéb építményeket célzóké 3,1%-kal. Az ágazat teljes szerződésállománya a harmadik negyedév végén alig több mint fele, 51,3%-a volt az egy évvel korábbinak; ezen belül az épületek építésére irányulóké 6,5%-kal nőtt, az egyéb építményeket célzóké 61%-kal csökkent.

Mezőgazdaság

A *mezőgazdasági termékek felvásárlása* az első háromnegyed évben 13,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A növénytermesztési és kertészeti termékek felvásárlása egyötödével, 22,9%-kal emelkedett. Gabonafélékből 32,4%-kal, zöldségfélékből 7,8%-kal többet, gyümölcsökből valamelyest, 1,1%-kal kevesebbet vásároltak fel, mint a múlt év azonos időszakában. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 5,9%-kal nőtt; ezen belül a

vágóállatoké 3,1%-kal, míg az állati termékeké számottevően, 12,8%-kal haladta meg az egy évvel korábit.

Turizmus

A turistaforgalom az első háromnegyed évben a tavalyit is meghaladó dinamikával bővült. A harmadik negyedévben *külföldiek* 16 493 ezer alkalommal *látogattak Magyarországra*, 6,6%-kal többször, mint a múlt év azonos időszakában. A hozzánk látogatók több mint kétharmada, 69,3%-a változatlanul egyetlen napra érkezett, ugyanakkor számuk csupán 1,2%-kal, míg a több napra érkezőké 21%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az egy napra érkezők fele, 50,7%-a átutazó volt, csaknem egynegyede, 22,8%-a vásárlási céllal, míg 20,7%-a turisztikai céllal érkezett. Az egyetlen napra érkezők körében a vásárlási célú utazások száma 10,6%-kal, a turisztikai célúaké 7,3%-kal emelkedett, az átutazásoké pedig 3,9%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A több napra érkezők döntő hányada, 88,9%-a turisztikai céllal kereste fel hazánkat, 1,9%-ának célja munkavégzés volt. A több napra érkező külföldi látogatók a harmadik negyedévben 31 988 ezer napot töltöttek el nálunk, 13,7%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. A külföldiek ebben az időszakban 560 milliárd forintot költöttek útjuk során, folyó áron 16,7%-kal többet, mint az előző év azonos időszakában.

Magyarországi lakosok a harmadik negyedévben 5 141 ezer alkalommal *utaztak külföldre*, 7%-kal többször, mint egy évvel korábban. Egynapos útra 0,5%-kal, míg többnaposra 17,6%-kal többen utaztak. A külföldön töltött idő 17 509 ezer napot tett ki, amely 8,4%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Az összes utazás 62%-a, ezen belül az egynaposak 41%-a, a többnaposak 92%-a turisztikai célú volt. Az egynapos utazások 37%-a vásárlási célt szolgált; az e célra fordított kiadás csaknem felét Ausztriában, egynegyedét Szlovákiában költötték el; az egy évvel korábbihoz képest Ausztriában 2,2%-kal többet, Szlovákiában 11%-kal kevesebbet. A többnapos utazások során az átlagos tartózkodási idő 6,8 nap volt, szemben az egy évvel korábbi 7,2 nappal. A külföldre látogatók a harmadik negyedévben 217 milliárd forintot költöttek el utazásuk során, folyó áron 14%-kal, ezen belül a több napra látogatók 17%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Az *utaforgalomból származó bevételi többlet* 343 milliárd forint volt, folyó áron 18%-kal több az egy évvel korábinál.

Az első háromnegyed évben 8 156 ezer vendég 20 746 ezer éjszakát töltött el magyarországi szálláshelyeken; a vendégek száma 8,4%-kal, a vendégéjszakáké 6,4%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A *külföldi vendégforgalom* 6,5%-kal nőtt változó szerkezet mellett. A legtöbb, 1 688 ezer vendégéjszakát változatlanul német turisták töltötték hazai szálláshelyeken, gyakorlatilag ugyanannyit, 0,3%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Brit vendégek 690 ezer éjszakát vettek igénybe, amely igen jelentős, 23,1%-os emelkedés egy esztendő alatt. Az osztrák turisták 608 ezer vendégéjszakája 4,4%-os, a lengyelek 563 ezer éjszakája 6,1%-os növekedést jelent. Az első kilenc hónapban olasz és cseh turisták egyaránt 541 ezer vendégéjszakát töltöttek el a szálláshelyeken; mindkét reláció dinamikus, az előbbi 10%-os, az utóbbi 9,5%-os emelkedést jelent. Ázsia országaiból érkezett vendégek 870 ezer éjszakát

töltöttek el hazai szálláshelyeken, egyötödével, 21%-kal, az Amerikai Egyesült Államokból érkezők pedig 514 ezer éjszakát, 15,5%-kal többet, mint egy évvel azelőtt.

A **belföldi vendégforgalom** az első háromnegyed évben 10 308 ezer éjszakára vette igénybe a kereskedelmi szálláshelyeket, amely számottevő, 6,3%-os emelkedést jelent. A szállodák átlagos foglaltsága az első háromnegyed évben 55,3% volt, 3 százalékponttal magasabb az egy évvel korábinál. A szeptemberi szálloda-kihasználtság ezen belül 61% volt, 4,4 százalékponttal magasabb, mint a múlt év azonos hónapjában; az ötcillagos hotelek foglaltsága 76,4%, a négycsillagosoké 71,4%, míg a gyógyszállóké 69% volt. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele az első három negyedévben 283 milliárd forint volt, 11,8%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában.

Népmozgalom

Az első háromnegyed évben 68 600 **gyermek született**, 0,7%-kal több, mint egy évvel korábban. A születési arányszám 9,3‰ volt, némileg, 0,1 ezrelékponttal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. Szeptember végéig 37 200 **házasságot kötöttek**, – a rendkívül alacsony bázishoz képest – jelentősen, 13%-kal többet az egy évvel azelőttinél. A házasságkötési arányszám 5,1‰ volt, amely 0,6 ezrelékpontos emelkedést tükröz.

Az első három negyedévben 99 300 **halálesetet** anyakönyveztek, jelentősen, 6,7%-kal többet, mint a tavalyi év azonos hónapjaiban. A halálozási arányszám 0,9 ezrelékponttal 13,5‰-re emelkedett. A csecsemőhalálozási arányszám 4,1‰ volt, érzékelhetően, 0,5 ezrelékponttal kisebb az egy évvel azelőttinél. A **természetes fogyás** következtében az év eleje óta 30 600 fővel csökkent az össznépesség; a csökkenés mértéke közel egynegyedével, 23%-kal magasabb az egy évvel korábinál. A természetes fogyás arányszáma 4,2‰ volt, 0,8 ezrelékponttal meghaladta a tavalyi azonos időszakit.

Bűnügyi helyzet

Az előző két évben **jelentősen romlott a közlekedésbiztonsági helyzet**, és ez a tendencia az idei évben sem változott meg; **különösen aggasztó a halálos balesetek számának jelentős emelkedése**. Az első háromnegyed évben 12 200 személyi sérüléssel járó közlekedési baleset történt, 3,7%-kal, ezen belül a harmadik negyedévben 7,2%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. Szeptember végéig közlekedési balesetben 15 600 személy sérült meg, és 469 személy hunyt el. Az első kilenc hónapban a halálos kimenetelű balesetek száma 8,5%-kal, ezen belül a harmadik negyedévben kiemelkedő mértékben, 18%-kal, a súlyos sérüléssel járóké 2,8%-kal, a könnyű sérülést okozóké pedig 3,9%-kal emelkedett. A harmadik negyedévben a gyorsajtásból eredő balesetek száma 10%-kal nőtt. Az autópályákon 42%-kal több baleset

történt, mint a múlt év azonos időszakában. A balesetek 9,2%-át ittasan okozták; ezek 50%-a a személygépkocsi-vezetők, 27%-a a kerékpárosok hibájából következett be.

A Belügyminisztérium adatai szerint az első három negyedévben 203 200 **bűncselekményt** regisztráltak, 14,5%-kal, ezen belül Budapesten 19,3%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában. A súlyosabb megítélésű **büntettek** száma 21,9%-kal, a fővárosban 28,6%-kal, az enyhébb megítélésű **vétségeké** 9,9%-kal mérséklődött. Szeptember végéig a sértettek száma 15,9%-kal, az ismertté vált bűnelkövetőké 5,6%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Budapesten az ismertté vált bűnelkövetők száma 1,8%-kal emelkedett. A bűnügyi statisztikában kimutatott számottevő mérséklődés jelentős részben a jogszabályok, azaz a számbavételi mód változásának következménye, de csupán erre a tényezőre nem vezethető vissza. A társadalomban végbement változások ugyanakkor nem támasztják alá ezeket a meglepő adatokat, a hivatalos szervek pedig – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény, valamint a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény előírásait megszegve – nem adnak a közvéleménynek érdemi tájékoztatást.

Budapest, 2015. december 4.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, NGM, BM, NFSZ, ÁKK, MÁK, Eurostat.

Megjegyzés: A statisztikai adagyűjtési rendszerben az évközi adatok kisebb része a tárgyhót követő hónapban rendelkezésre áll, ilyen a fogyasztói ár, az államháztartási adatok; a statisztikai információk többsége a tárgyhót követő második hónapban kerül nyilvánosságra. Bizonyos adatok negyedéves gyakorisággal készülnek, és általában a tárgyidőszakot követő második hónapban állnak rendelkezésre, ilyen a bruttó hazai termék és a beruházások, de a folyó fizetési mérleg adatait csak a 90. napon lehet megismerni. Ezért az elemzés a készítést megelőző két hónap, illetve az előző negyedév rendelkezésre álló adatait vizsgálja.